

	<p>Burgerbeleidsparticipatie Sociaal Domein Gemeente Opmeer</p>
	<p>een toekomstbestendige 'Adviesraad Sociaal Domein Opmeer'</p>

Postregistratienummer

15.0004078

Burgerbeleidsparticipatie Sociaal Domein Gemeente Opmeer

een toekomstbestendige 'Adviesraad Sociaal Domein Opmeer'

Concept / Definitief

Versie	Status	Sector	Afdeling	Auteur	Paraaf
	Concept Definitief	SLZ	WZ	Philips	
Vastgesteld door	Datum			Gecontroleerd	
B&W					
Gemeenteraad					

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Hoofdstuk 1 Toekomstbestendige burgerbeleidsparticipatie sociale domein	4
Hoofdstuk 2 Begripsdefinitie en afbakening	5
Hoofdstuk 3 Hoe is deze visie nota tot stand gekomen?	6
Hoofdstuk 4 Huidige en gewenste burgerbeleidsparticipatie lokaal	7
Hoofdstuk 5 Huidige en gewenste burgerbeleidsparticipatie regionaal	8
Hoofdstuk 6 Modellen lokale participatie	9
Hoofdstuk 7 Samenstelling, werkwijze en verbinding achterban	11
Hoofdstuk 8 Randvoorwaarden en verantwoordelijkheid	14
Hoofdstuk 9 Risico's, borging burgerbeleidsparticipatie, evaluatie en budget	16
Hoofdstuk 10 Samenvatting	17
Hoofdstuk 11 Planning	18
Bijlage 1 De Wet ten aanzien van burgerbeleidsparticipatie	19
Bijlage 2 Begrippenlijst	22
Bijlage 3 Uitgangspunten burgerbeleidsparticipatie college-besluit 23-12-2014	24
Bijlage 4 Bronnen	26
Bijlage 5 Modellen lokale participatie	27
Bijlage 6 Profielen	28
Bijlage 7 Werkvormen	30
Bijlage 8 Afwegingskader burgerbeleidsparticipatie	32

Hoofdstuk 1 Toekomstbestendige burgerbeleidsparticipatie sociale domein

1.1 Inleiding

Volgens de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet zijn gemeenten verplicht om inwoners, waaronder cliënten of hun vertegenwoordigers, te betrekken bij de uitvoering van deze wetten (toelichting: bijlage 1). In de Wmo 2015 wordt gesproken over de betrokkenheid van inwoners bij het Wmo-beleid, maar in welke vorm is niet wettelijk vastgelegd. In de Participatiewet is de rol van cliënten bij de vormgeving van het lokaal beleid versterkt. De Jeugdwet biedt mogelijkheden voor medezeggenschap op de verschillende niveaus, zoals beleidsvorming, coördinatie van de uitvoering en het aanbieden van zorg en ondersteuning. Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe ze advies, inspraak en zeggenschap van inwoners regelen.

In de 'Verordening maatschappelijke ondersteuning Opmeer 2015' (artikel 16, bijlage 1) en in de 'Nadere regels Jeugdhulp 2015 gemeente Opmeer' (art. 6.3.1, bijlage 1) staat dat het college nadere regels vaststelt ter uitvoering van het betrekken van inwoners bij het Wmo- en Jeugdhulp beleid. Het betrekken van bijstandsgerechtigden bij de beleidsvorming-, uitvoering en evaluatie van de Participatiewet is geregeld in de 'Verordening cliëntenparticipatie WerkSaam Westfriesland'. Het lokale minimabeleid blijft wel een lokale verantwoordelijkheid.

In deze visie nota beschrijven we hoe we in de gemeente Opmeer de burgerbeleidsparticipatie willen organiseren. Bij burgerbeleidsparticipatie gaat het om het (on)gevraagd adviseren door inwoners van het college over het sociale domein (zie paragraaf 2.1). Het gaat daarbij om de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Participatiewet (lokale minimabeleid) en beleidsterreinen die hangen aan de Wmo-kapstok en genoemd zijn in het Wmo-beleidsplan 2013 t/n 2016 'Iedereen doet mee' (o.a. vrijwilligerswerk, mantelzorg, lokaal gezondheidsbeleid, sport- en bewegen, woonvisie, toewijzingsbeleid huurwoningen, bibliotheek, kunst & cultuur, zorgboerderijen & groepswoonvormen). Dit gebeurt nu door de Wmo Adviesraad. Deze visienota heeft gevolgen voor de huidige Wmo Adviesraad qua vorm, samenstelling en werkwijze. De huidige overeenkomst met de Wmo Adviesraad zal worden ontbonden. Per 1 september, uiterlijk 1 oktober 2015 zal een nieuwe 'Adviesraad Sociaal Domein' moeten zijn gevormd op basis van de uitgangspunten in deze visienota.

Een begrippenlijst vindt u in bijlage 2.

1.2 Toekomstbestendige burgerbeleidsparticipatie

Meer (groepen) burgers zijn door de nieuwe Wmo 2015, de Jeugdwet en Participatiewet onder de invloedssfeer en de zorg van de gemeente gekomen. Die zorg wordt getransformeerd naar zelf- en samendoen, met primair informele ondersteuning. Op rijks-, regionaal en gemeentelijk niveau werken we vanuit de gedachte van *één sociaal domein*. We realiseren een efficiëntere en ontkokerde samenwerking met professionele en informele organisaties en burgers op het vlak van welzijn, zorg, werk en inkomen: *de transformatie*. Dit alles gericht op (financieel) gezonde en zelfredzame burgers, die (betaald) werken, bijdragen aan de samenleving, voor anderen zorgen en

elkaar ontmoeten en op betaalbare en toegankelijke zorg als die nodig is. Kortom, burgers die het zelf- en samendoen. Het sociaal domein is in beweging en daardoor ook de lokale medezeggenschap en burgerbeleidsparticipatie en de wijze waarop we dat toekomstbestendig in het sociale domein kunnen organiseren.

1.3 Uitgangspunten burgerbeleidsparticipatie

Het college heeft 23 december 2014 uitgangspunten voor de nieuwe beleidsparticipatie in het sociale domein vastgesteld (bijlage 3) . Deze uitgangspunten worden in deze visie nota verder uitgewerkt. Centraal in deze visie nota staan de vragen:

- *Hoe betrekken we burgers bij het adviseren over het opstellen, uitvoeren en evalueren van beleid op het gebied van de Wmo 2015, de Jeugd- en Participatiewet en andere beleidsterreinen vanuit de gedachte van één sociaal domein?*
- *Op welk moment doen we dat?*
- *Hoe verbinden we deze burgerbeleidsparticipatie met de achterban, waaronder (bestaande) cliëntenparticipatie?*
- *Hoe realiseren we de ontwikkeling van de huidige Wmo Adviesraad naar een 'Adviesraad Sociaal Domein'?*
- *Hoe kan er een goede verbinding worden gemaakt in advisering van lokaal naar regionaal?*

We kiezen voor de naam 'Adviesraad Sociaal Domein', omdat deze naam aangeeft dat het gaat om een adviesraad voor het gehele sociale domein: Wmo 2015, Jeugdwet, Participatiewet (onderdeel minimabeleid) en beleidsterreinen die aan de kapstok van de Wmo 2015 hangen.

Hoofdstuk 2 Begripsdefinitie en afbakening

2.1 Begripsdefinitie

Vormen burgerparticipatie

Er zijn verschillende vormen van lokale burgerparticipatie:

- Burgerbeleidsparticipatie;
- Cliëntenparticipatie;
- Burgerraadplegingen;
- Burgerinitiatieven;
- Burgerprojecten.

Definitie burgerparticipatie

ProDemos¹ omschrijft burgerparticipatie: '*als een manier van beleidsvoering, waarbij burgers, individueel of georganiseerd direct of indirect de kans krijgen om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling, uitvoering en/of evaluatie van beleid.*' Het gaat niet om het versterken van de cohesie of het betrekken van burgers bij de maatschappij. Evenmin gaat het om informeren van

¹ ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat burgers zelf kunnen doen om invloed uit te oefenen - in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

burgers. In discussies over burgerparticipatie lijkt het soms alsof juridische inspraakmogelijkheden als synoniem worden beschouwd. Dat is een misvatting. Bij burgerparticipatie gaat het om een 'vrijwillige' wisselwerking tussen partijen, terwijl inspraak een wettelijk recht is. Inspraak is het inbrengen van bedenkingen en bezwaren tegen concrete voorstellen. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om inspraak in een verordening te regelen. Burgerparticipatieprocessen daarentegen zijn gericht op het vooraf meedenken, adviseren en zo mogelijk meebeslissen.

Definitie burgerbeleidsparticipatie

Onderdeel van burgerparticipatie is de burgerbeleidsparticipatie. Bij burgerbeleidsparticipatie gaat het om het betrekken van burgers bij de advisering over beleidsontwikkeling-, uitvoering en evaluatie. In het kader van deze visie nota gaat het om het sociale domein: de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo 2015, in samenhang met de beleidsterreinen die aan de kapstok van de Wmo hangen. Denk aan sport en bewegen, gezondheid, cultuur, toegankelijkheid fysieke domein, mantelzorg, vrijwilligers etc..

Verschil burgerbeleidsparticipatie en cliëntenparticipatie

Deze begrippen worden vaak in één adem genoemd, omdat ze elkaar voor een deel overlappen. Het is voor deze visie nota belangrijk dat we het onderscheid weten. We spreken van *cliëntenparticipatie* als je als gebruiker betrokken bent bij de zorg en ondersteuning waar je een beroep op doet en waarvan je als cliënt 'producten' afneemt. Denk aan de inbreng van cliënten in o.a. de jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, de Wmo en de Participatiewet. Gebruikers daarvan hebben belang bij een adequate zorg- en dienstverlening. Zij hebben ervaringen en ideeën die daaraan een bijdrage kunnen leveren. Zij zijn via de cliëntenraden betrokken bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het beleid van de betrokken organisatie. Zo is er een cliëntenraad WerkSaam voor de cliëntenparticipatie bij de uitvoering van de Participatiewet. In de 'Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015 Opmeer' is de medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning geregeld: aanbieders moeten een regeling vaststellen voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieders die voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van alle voorzieningen. Het college moet toezien op de naleving van die medezeggenschapsregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met die aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.

Bij *burgerbeleidsparticipatie* gaat het om de betrokkenheid van burgers bij het adviseren over het opstellen, uitvoeren en evalueren van gemeentelijk beleid, in het kader van deze notitie het gemeentelijke beleid in het sociale domein. Het algemeen belang van burgers staat hierbij voorop. Dit kan verschillen van de belangen van specifieke groepen gebruikers. Om verwarring over deze begrippen te voorkomen, spreken we in deze visie nota over 'burgerbeleidsparticipatie'.

2.2 Afbakening

We beperken ons in deze visie nota tot de burgerbeleidsparticipatie in het sociale domein. Als de nieuwe Adviesraad Sociaal Domein is gerealiseerd, maken we een visienota over hoe om te gaan met de andere genoemde vormen van burgerparticipatie (burgerraadplegingen, burgerinitiatieven en burgerprojecten). Dan zullen we de overeenkomsten met de dorpsraden evalueren. De

dorpsraden zijn wel betrokken bij de opstelling van deze visienota burgerbeleidsparticipatie: zie paragraaf 1.4.

Hoofdstuk 3 Hoe is deze visienota tot stand gekomen?

3.1 Regionaal

In 2014 is in West-Friesland onderzocht om één structurele regionale vorm te hanteren voor de inrichting van één Adviesraad met een lokale invulling. Gebleken is dat het regionaal optrekken hierin niet haalbaar, maar ook niet wenselijk is, omdat elke lokale situatie anders is. De West-Friese gemeenten hebben daarom gekozen voor een lokale uitwerking, waarmee uitvoering kan worden gegeven aan de 'couleur locale'. Er is bij de totstandkoming van deze visienota afstemming gezocht met de gemeente Medemblik, die voornemens is op een zelfde wijze de (advies) burgerbeleidsparticipatie te regelen.

3.2 Lokaal

De huidige Wmo Adviesraad is vanaf het begin bij de ontwikkeling van deze visienota betrokken. Er heeft met alle dorpsraden een gesprek plaatsgevonden over de eerste denkrichtingen, zoals die zijn vastgesteld door het college d.d. 23 december 2014. Belangrijkste conclusie uit deze gesprekken is dat de dorpsraden het belangrijk vinden dat in de nieuwe adviesraad de aandachtsgebieden leefbaarheid en sociale samenhang zijn belegd, omdat zij dit belangrijke onderwerpen vinden voor hun kernen. Zij zien echter niet een rol hierin voor de dorpsraden in de vorm van een afvaardiging vanuit de dorpsraden in de nieuwe Adviesraad. Wel zijn zij voorstander van (periodieke) contacten met de Adviesraad. Dat gebeurt ook nu al.

Er is afstemming geweest met de voorzitter van de raadswerkgroep Burgerparticipatie over het proces en de inhoud van de raadsnotitie en deze visienota. De raadsnotitie Burgerparticipatie betreft burgerparticipatie breed in relatie tot de raad. De inhoud van deze notitie is niet conflicterend met deze visienota, die immers gaat over burgerbeleidsparticipatie in relatie tot het college. In de op te stellen visienota over hoe om te gaan met andere vormen van burgerparticipatie betrekken we de aanbevelingen uit de raadsnotitie Burgerparticipatie betrekken (o.a. inzet moderne sociale media).

Tot slot is bij de ontwikkeling van deze visie nota het opbouwwerk van De Wering betrokken vanuit de rol als stimulator van actief burgerschap. Het opbouwwerk zal ook bij de uitvoering van deze visienota worden betrokken.

3.3 Bronnen

Er zijn verschillende bronnen geraadpleegd. Voor het overzicht van de geraadpleegde bronnen verwijzen wij u naar bijlage 4.

Hoofdstuk 4 Huidige en gewenste burgerbeleidsparticipatie lokaal

4.1 Huidige situatie lokaal

De Wmo-Adviesraad Opmeer geeft (on)gevraagd advies aan het college over de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en – evaluatie van de Wmo en de beleidsterreinen die hangen aan de kapstok van de Wmo. Basis is de overeenkomst tussen het college en de Wmo Adviesraad

d.d. 4 december 2010. De Wmo-Adviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van de doelgroepen uit de negen Wmo-prestatievelden die er tot 1 januari 2015 waren in de 'oude' Wmo.

De Wmo Adviesraad is bij de voorbereiding van de transities betrokken bij de advisering over die transities: de Awbz (als onderdeel van de nieuwe Wmo 2015), de Jeugdwet en de Participatiewet, inclusief het inrichten van de Gemeenschappelijke Regeling Werksaam. De Jeugdwet en de Participatiewet liggen buiten de werkingssfeer van de Wmo Adviesraad, maar omdat advisering nodig c.q. wenselijk was en er geen andere lokale adviesraad was (v.w.b. de Participatiewet) is zij er incidenteel bij betrokken.

Tot 1 juli 2014 hadden we de Seniorenraad. Deze is (op eigen verzoek) opgeheven, omdat de formele adviestaak aan de Wmo-Adviesraad is voorbehouden. We hebben overeenkomsten met vier dorpsraden, waarin ook een adviesfunctie is opgenomen. Hiervan is geen gebruik gemaakt voor wat betreft het sociale domein om de zelfde reden: de formele adviestaak is aan de Wmo-Adviesraad voorbehouden.

4.2 Gewenste situatie lokaal

Uitgangspunten zijn:

- A Integrale burgerbeleidsparticipatie over één sociaal domein.
- B Eén Adviesraad in het sociale domein waar de gevraagde adviesfunctie wordt belegd.
- C Advisering over beleid (en niet uitvoering) in het sociale domein.
- D De huidige Wmo-Adviesraad blijft actief totdat er een nieuwe Adviesraad Sociaal Domein is, naar verwachting per 1 september, uiterlijk 1 oktober 2015.

Toelichting A: Integrale burgerbeleidsparticipatie vanuit de gedachte van één sociaal domein

De transformatie met bijkomende bezuinigingen leidt tot een groeiende urgentie voor samenhang in het sociale domein. Wij willen vanuit de gedachte van één sociaal domein een brede adviesraad opzetten onder de naam 'Adviesraad Sociaal Domein Opmeer', waarin de burgerbeleidsparticipatie wordt ondergebracht over beleidsontwikkeling, -uitvoering en – evaluatie over de Wmo, Jeugdhulp en het gemeentelijke minimabeleid (Participatiewet) en alle andere beleidsterreinen die een relatie hebben met 'meedoen'. Hierdoor is de samenhang tussen de beleidsvelden zichtbaar en kan een integrale advisering plaatsvinden. Vanuit de burgerbeleidsparticipatie (i.c. Adviesraad Sociaal Domein) moet verbinding plaatsvinden met de (on-)georganiseerde inwoners.

Toelichting B: Gevraagde adviesfunctie bij de Adviesraad Sociaal Domein

De gevraagde adviesfunctie in het sociale domein is uitsluitend voorbehouden aan de nieuw te vormen Adviesraad Sociaal Domein. Dat betekent dat de gevraagde adviesfunctie in het sociale domein niet meer bij de dorpsraden zal worden belegd. Dit past in de eerder door het college vastgestelde uitgangspunten.

Toelichting C: Adviesraad Sociaal Domein adviseert over beleid in het sociale domein

De grens bij de relatie met de Wmo vanuit het perspectief 'meedoen' en de grens tussen beleidsontwikkeling en -uitvoering is soms lastig. Zo zal nieuw sportbeleid om advies worden voorgelegd, maar niet het realiseren van een nieuwe ijsbaan. Een ander voorbeeld is dat advisering gevraagd kan worden over het toegangsbeleid voor inwoners met een hulp- of zorgvraag, maar niet over de inrichting en uitvoering van bijvoorbeeld het WIJkteam OpMEER. Het gaat dus om

beleidszaken die een logische relatie hebben met genoemde wetten. De Adviesraad kan altijd ongevraagd adviseren over beleid(sontwikkeling) of als zij meent dat sprake is van ongewenste effecten van beleidsuitvoering.

Toelichting D: Wmo Adviesraad tot 1 september, uiterlijk 1 oktober 2015

De Wmo Adviesraad heeft uitgesproken hiertoe bereid te zijn.

Hoofdstuk 5 Huidige en gewenste burgerbeleidsparticipatie regionaal

5.1 Huidige situatie regionaal

De mate waarin en de manier waarop de Wmo-Adviesraden regionaal met elkaar samenwerken, is wisselend. Via het periodieke Wmo-Adviesraad voorzittersoverleg is er onderlinge uitwisseling van ervaringen en standpunten. Soms worden gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd over specifieke onderwerpen. Er is regionaal geen formele structuur voor advisering. Het is wel belangrijk dat deze structuur er komt, omdat sommige zaken regionaal worden uitgevoerd door één gemeente namens alle regio-gemeenten. De trekkersrol bij regionale projecten is verdeeld over de verschillende gemeenten. Daardoor is er een verschillende aanpak in het betrekken van de adviesraden. De Wmo Adviesraden uit de regiogemeenten worden op verschillende momenten en ook over verschillende onderwerpen in hun eigen gemeente geïnformeerd of betrokken bij projecten. Soms gebeurt dat aan het begin, soms aan het einde van het traject. Er kan dan een kennisachterstand ontstaan, waardoor de inbreng voor regionale advisering lastig is. Het is belangrijk dat er in het proces van advisering over regionale onderwerpen een eenduidige regionale afstemming komt over het betrekken van adviesraden hierbij. Er zal (ambtelijk) worden nagegaan wat het standpunt van de regio-gemeenten hierin is.

5.2 Gewenste situatie regionaal

Onze voorkeur gaat uit naar een regionaal overleg tussen voorzitters van adviesraden.

Voordelen: Transformatiebreed wordt de beleidsparticipatie lokaal vorm gegeven. De samenhang tussen de beleidsvelden is zichtbaar. Regionaal vindt er via het voorzittersoverleg structureel informatie uitwisseling plaats en afstemming over de regionale beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Nadelen: De structuur is nogal opgetuigd. Dit vraagt een goede afstemming en regie tussen de verschillende gemeenten en overlegvormen over zaken die in regionale samenwerking worden ontwikkeld.

In het regionale voorzittersoverleg wordt de lokale gemeentelijke informatie uitgewisseld en worden adviezen ingebracht over de regionale beleidsvoorbereiding en -uitvoering.

Deze adviezen worden door de lokale gemeentelijke adviesraden geformuleerd om zodoende de lokale belangen te behartigen en te waarborgen.

Voor de werkbaarheid, samenwerking en (tijdige) afstemming tussen de gemeenten in West-Friesland verdient het aanbeveling als er één vorm van structurele lokale beleidsburgerparticipatie is met regionale afstemming. Net als lokaal zullen ook regionale afspraken moeten worden gemaakt over:

- tijdig en eenduidig betrekken van de participatieraden in regionale beleidsontwikkeling;
- tijdige bekendmaking van de formele adviesmomenten;
- verwerken van het regionale advies in de definitieve beleidsstukken.

Hoofdstuk 6 Modellen lokale participatie

6.1 Modellen voor lokale participatie

Movisie heeft in samenwerking met Zorgbelang en de Koepel Wmo-raden vier modellen voor lokale burgerbeleidsparticipatie ontwikkeld (rapport 'Modellen voor lokale participatie' d.d. maart 2013). De modellen staan beschreven in bijlage 5. Deze modellen zijn geen blauwdrukken. Uit een door Movisie in 2014 uitgevoerd onderzoek in 155 gemeenten blijkt dat in geen van de gemeenten specifiek volgens één model wordt gewerkt. Elementen uit de verschillende modellen worden gecombineerd om te komen tot de meest passende situatie in de lokale praktijk. Uit het genoemde onderzoek blijkt dat de voorkeur uitgaat naar inrichting volgens model 1: 73%. 48% heeft voorkeur voor model 4 en 18% en 26% voor respectievelijk model 3 en 2 (4% geen van de modellen). Model 4 kan op veel enthousiasme rekenen, maar realisering daarvan is nog 'een brug te ver'. Hoewel het minst voor model 2 wordt gekozen, wordt wel aangegeven dat de complexiteit en de omvang van de materie steeds meer deskundigheid vraagt.

6.2 Welke modellen kiezen wij voor onze Adviesraad Sociaal Domein?

Wij willen de Adviesraad Sociaal Domein niet inrichten volgens model 3: dit model draagt door het accent op de belangen van cliëntgroepen niet bij aan de gedachte van één sociaal domein. Verbinding met cliëntgroepen kan plaatsvinden door en vanuit de Adviesgroep Sociaal Domein. Wij kiezen voor een combinatie van de volgende elementen uit de modellen 1, 2 en 4:

Uit Model 1:

- In de Adviesraad Sociaal Domein zit een goede afspiegeling van de verschillende aandachtsgebieden in het brede sociale domein: Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, maar ook de beleidsterreinen die aan deze kapstok hangen, zoals sport, cultuur en gezondheidsbeleid.
- Aandachtsgebieden zijn: senioren, sociale samenhang, leefbaarheid, mantelzorgers, vrijwilligers, doelgroepen die te maken hebben met een beperking, Wmo-voorziening en/of leerlingenvervoer, GGZ-, welzijns- en zorginstellingen, houders van een PGB, dak- en thuislozen, vrouwenopvang, huiselijk geweld, jongeren en hun ouders, jeugdverenigingen, jeugdzorginfrastructuur, onderwijsveld, peuterspeelzaalwerk, werk en inkomen (inclusief gemeentelijk minimabeleid), informele ondersteuning (kerken, Zonnebloem, Raad & Daad etc.).
- De Adviesgroep Sociaal Domein signaleert in de samenleving wat er in het sociale domein gaande is en brengt dit in. Signalen van kwetsbare groepen bereiken de gemeente hierdoor beter en de gemeente krijgt een representatief beeld van wat er in de lokale samenleving speelt.

Uit Model 2:

- De leden van de Adviesgroep Sociaal Domein hebben inzicht in de actualiteit van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, zowel politiek als inhoudelijk. Zij zijn in staat de complexiteit

van de materie te hanteren. Ze beschikken over een flinke dosis beleidsdeskundigheid en vaardigheden op het terrein van gesprekstechnieken, overtuigen, onderhandelen en netwerken. Zij combineren deze beleidsdeskundigheid met de vaardigheden om via achterbancontacten over kennis van de Wmo-doelgroepen te beschikken.

- De Adviesraad Sociaal Domein heeft een formele adviesrol, zowel gevraagd als ongevraagd, die zij vanuit kennis en ervaring invult. De Adviesraad Sociaal Domein kan als denktank fungeren voor de gemeente om te sparren over relevante nieuwe ontwikkelingen. Doordat het niveau van de mensen in de Adviesraad Sociaal Domein hoog is, zijn ze op alle Wmo-, Jeugdwet- en Participatiewet gerelateerde terreinen een goede, gelijkwaardige gesprekspartner voor de gemeente.
- In de advisering hanteert de Adviesgroep Sociaal Domein een generalistisch perspectief, dus belangen- en doelgroep overstijgend. De adviezen betreffen het gehele sociale domein.
- De Adviesgroep Sociaal Domein heeft regelmatig contact met de achterban en belangenorganisaties (in bijvoorbeeld een klankbordgroep of werkgroepen) om inhoudelijke voeding te krijgen over wat er lokaal speelt in de samenleving.
- Gebruik van profielen en formulering van competenties zijn belangrijk voor het juiste kennisniveau en de samenstelling van de Adviesgroep Sociaal Domein.
- De Adviesgroep Sociaal Domein gaat gemakkelijk regionale verbindingen aan met anderen over lokaal overstijgende onderwerpen.

Uit Model 4:

- Ieder lid van de Adviesgroep Sociaal Domein heeft een focus (bijvoorbeeld mantelzorg, vrijwilligers, houders PGB, leefbaarheid, sociale samenhang, maatschappelijke opvang etc.), zodat de tijdsinvestering kan worden gemanaged. Waar nodig wordt expertise van buiten ingehuurd.
- De Adviesgroep Sociaal Domein weet wat er bij de burgers in de lokale samenleving leeft. De leden van de Adviesgroep Sociaal Domein zijn creatief, kunnen goed organiseren en faciliteren denk- en doe-kracht van burgers voor beleidsinnovatie.
- Per onderwerp zoekt de Adviesgroep Sociaal Domein mensen bij elkaar (in werkgroepen) die representatief of (ervarings)deskundig zijn op het betreffende onderwerp. De Adviesgroep Sociaal Domein vindt en verbindt en organiseert ontmoetingen en gesprekken via creatieve inspraakvormen gericht op het bereiken van de verschillende doelgroepen.

6.3 Waarom kiezen wij voor deze combinatie van modellen?

Wij kiezen voor de combinatie van deze modellen omdat:

- Het draagvlak, legitimiteit en kwaliteit van het gemeentelijke beleid in het sociale domein wordt vergroot door de inbreng van een brede groep burgers te garanderen.
- De kloof tussen burgers en gemeente wordt verkleind door de gemeente en het gemeentelijke beleid in het sociale domein zichtbaarder en toegankelijker te maken voor burgers.
- Een effectieve samenwerkingsrelatie met de gemeente wordt gerealiseerd.
- Creatieve, frisse en kritische inbreng van burgers wordt geleverd, waardoor er meer kwaliteit van beleid komt door de inbreng van kennis en ervaringen van participanten.

Hoofdstuk 7 Samenstelling, werkwijze en verbinding achterban

7.1 Samenstelling

Leden

Het lid van de Adviesraad is niet werkzaam bij de gemeente of een betrokken organisatie, waarmee de gemeente regionaal of lokaal zaken doet in het sociale domein. Het lid is onafhankelijk, zit op persoonlijke titel in de Adviesraad, zonder last of ruggenspraak. Het lid kan wel vertegenwoordiger zijn van een cliëntenraad van een zorg- of welzijnsinstelling, maar dit lid vertegenwoordigt niet het belang van de zorg- of welzijnsinstelling.

Kwalitatieve representativiteit

In de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer gaat het niet om statische representativiteit, maar om kwalitatieve representativiteit. Er is een vaste 'bemensing', maar de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer kijkt per doelstelling of project wat de gewenste samenstelling is:

- is er voldoende spreiding qua sekse, leeftijd, situatie, huishouden etc.;
- zijn alle betrokken belangen vertegenwoordigd;
- hebben de deelnemers voldoende deskundigheid of betrokkenheid met het onderwerp.

De Adviesraad Sociaal Domein zal twee reserveplaatsen krijgen, zodat een tijdelijke uitbreiding mogelijk is, bijvoorbeeld als het een onderwerp betreft dat voor lange(re) tijd op de agenda staat.

Aandachtsgebieden

Bij de samenstelling van de Adviesraad wordt gezocht naar inwoners met kennis van en affiniteit met één of meer van de volgende aandachtsgebieden: senioren, sociale samenhang, leefbaarheid, mantelzorgers, vrijwilligers, doelgroepen die te maken hebben met een beperking, Wmo-voorziening en/of leerlingenvervoer, GGZ-, welzijns- of zorginstellingen, houders van een PGB, verslaafden, dak- en thuislozen, vrouwenopvang, huiselijk geweld, jongeren en hun ouders, jeugdverenigingen, jeugdzorginfrastructuur, onderwijsveld, peuterspeelzaalwerk, werk en inkomen (gemeentelijk minimabeleid), bewonersgroepen, informele ondersteuning (Kerken, Zonnebloem, Raad & Daad), verenigingsleven, sport en bewegen, gezondheid en twee reserveplaatsen. Gedacht wordt aan minimaal zeven en maximaal elf leden. Het is de vraag of hiervoor voldoende vrijwilligers worden gevonden, die voldoen aan het profiel en die zich voor lange(re) tijd willen verbinden als vrijwilliger. Dit kan worden ondervangen door te werken met (tijdelijke) werkgroepen, afhankelijk van het aandachtsgebied dat aan de orde is: zie 7.2.

7.2 Werkwijze

Werkgroepen

Differentiatie en specialisatie is raadzaam. De Adviesraad Sociaal Domein Opmeer moet werken met (tijdelijke) werkgroepen naar keuze. Deze werkgroepen bereiden de adviezen voor. De adviezen worden in de openbare vergadering van de Adviesraad Sociaal Domein besproken en vastgesteld. Een werkgroep is verantwoordelijk voor de eigen contacten met de achterban. Er kunnen ook tijdelijke werkgroepen ingesteld worden.

Voorbeelden van werkgroepen zijn:

- Sociale samenhang en leefbaarheid met specifieke aandacht voor ouderen en jeugd;
- Informatie, advies en cliëntondersteuning;
- Mantelzorg en vrijwilligers;

- Deelname aan de maatschappij door mensen met een beperking, Wmo Voorzieningen en leerlingenvervoer;
- Opvang huiselijk geweld, (O)GGZ en verslavingsbeleid;
- Werk en Inkomen;
- Toegang;
- Kwaliteit.

De werkwijze wordt na de installatie van de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer in samenspraak met hen uitgewerkt en vastgelegd op basis van deze visie nota en met ondersteuning van het opbouwwerk.

Dagelijks bestuur

Wij stellen voor om voor de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer een dagelijks bestuur in te stellen, bestaande uit een (onafhankelijke) voorzitter, secretaris en de penningmeester. Het dagelijks bestuur vervult naast de taken die gekoppeld zijn aan deze functies, ook een aantal coördinerende rollen. Zij is een voorwaardenscheppend platform om de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer zo goed mogelijk te laten functioneren. Er is één vaste ambtelijke contactpersoon; deze zorgt voor de coördinatie binnen de ambtelijke organisatie en is aanspreekpunt van de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer (conform de huidige situatie). Door de brede samenstelling van de Adviesraad Sociaal Domein zullen meer wethouders hierbij betrokken zijn. Het aantal bestuurlijke overleggen (met de betreffende wethouders) kan worden teruggebracht van vier naar maximaal twee keer per jaar. De hierdoor vrijvallende ambtelijke tijd kan ingezet worden voor interne ambtelijke coördinatie en planning van zaken die naar de Adviesraad gaan en voor periodieke (tijdige) informatie uitwisseling met de Adviesraad. Het opbouwwerk ondersteunt de Adviesraad bij onderwerpen die raakvlakken hebben met actief burgerschap, bijvoorbeeld het organiseren van raadplegingen van de achterban.

Profielen

Er worden profielen opgesteld voor de voorzitter, de secretaris, de penningmeester en leden van de Adviesraad. Profielen staan in bijlage 6. De huidige Wmo-Adviesraad wordt opgeheven door ontbinding van de overeenkomst d.d. 4 december 2010. Inwoners (waaronder de leden van de huidige Wmo Adviesraad) worden in de gelegenheid gesteld te solliciteren naar de functie van voorzitter, secretaris en penningmeester in de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer. De sollicitatiecommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de afdelingen WZ en SV, eventueel – indien gewenst - aangevuld met een bestuurder. Deze sollicitatieprocedure zal resulteren in een voordracht van kandidaten voor het dagelijks bestuur van de Adviesraad. Het college benoemt deze kandidaten. Daarna kan het dagelijks bestuur, met ondersteuning van het opbouwwerk, op basis van het ledenprofiel kandidaat-leden voor de Adviesraad werven en deze voordragen aan het college, die ze benoemt.

7.3 Verbinding achterban

Bereiken doelgroepen

De Adviesraad Sociaal Domein Opmeer is zelf verantwoordelijk voor het bereiken van (on)georganiseerde inwoners, doel- en cliëntgroepen. Er zijn globaal vier manieren waarop dat kan:

1. Als lid van de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer;
2. Als lid van een werkgroep van de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer;

3. Via een incidentele werkgroep die een thema uitwerkt;
4. Via flexibele vormen, met behulp van creatieve werkmethoden en met benutting van moderne (sociale) media (vooral van toepassing op jeugd en hun ouders).

In bijlage 7 staan diverse werkvormen beschreven.

Speciale aandacht moet er zijn voor de verbinding van de Adviesraad met cliëntenparticipatie en met de dorpsraden:

verbinding met cliëntenparticipatie

Burgerbeleidsparticipatie moet door de gemeente worden geregeld; cliëntenparticipatie ook waar het de uitvoering van de Participatiewet en de maatschappelijke ondersteuning in de Wmo betreft. WerkSaam heeft een regionale cliëntenraad. De inkomensondersteuning blijft een lokale zaak. Medezeggenschap en cliëntenparticipatie is bij de zorginstellingen sinds 1996 geregeld in de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen. Awbz-, jeugdzorg- en welzijnsaanbieders hebben ieder hun eigen cliëntenparticipatie.

Een belangrijke taak van de Adviesraad Sociaal Domein is het realiseren van de verbinding met de brede achterban: cliëntenraad van WerkSaam, cliëntenraden uit formele en informele zorg- en welzijnsorganisaties, regionale en lokale belangenbehartigers (gehandicapten, mensen met dementie, ggz, houders van een PGB, mantelzorgers etc.), georganiseerde (groepen) burgers (bijvoorbeeld het Jongerenplatform binnen de SJJO, Opmeer Actief, Opmeer Gewoon Anders), ervaringsdeskundigen, vertegenwoordigers van organisaties en particuliere burgerinitiatieven. De Adviesraad Sociaal Domein kan hieraan uitvoering geven door onder andere periodieke raadplegingen en bijeenkomsten met genoemde burgergroepen. Het opbouwwerk heeft hierin een ondersteunende rol in het kader van actieve burgerparticipatie. De werkwijze zal, nadat de nieuwe Adviesraad Sociaal Domein is gevormd, in een huishoudelijk reglement worden vastgelegd. Ook zullen (een aantal) genoemde samenwerkingsverbanden als SJJO na de besluitvorming over de nieuwe Adviesraad Sociaal Domein actief worden benaderd om hun interesse in deelname in of (periodieke) afstemming met de Adviesraad Sociaal Domein te peilen en om af te stemmen over de betrokkenheid hierbij.

Verbinding met dorpsraden

De vier dorpsraden hebben op basis van de huidige overeenkomst met de gemeente een gevraagd en ongevraagd adviesrecht. De dorpsraden bestaan uit collectieve bewonersgroepen in de diverse kernen. Zij komen op voor de belangen van hun kern/dorp. De dorpsraden richten zich tot nu toe voornamelijk op gemeentelijk beleid op het gebied van grijs en groen en minder op het sociale domein. Er zitten hierin tussen de verschillende dorpsraden wel verschillen. Echter, de transformatie maakt dat er van inwoners verwacht wordt meer verantwoordelijkheid op zich te nemen. Veel van de nieuwe taken bevinden zich in de lokale omgeving van de inwoners. De kwaliteit van die omgeving laat de overheid nu meer aan bewoners over. En deze kwaliteit is gericht op diverse facetten onder andere ook op de zorg. De dorpsraden kunnen vanuit hun rol als 'dorpsbewoner' de Adviesraad Sociaal Domein van advies voorzien. Daarnaast kunnen de dorpsraden in samenwerking met de Adviesraad Sociaal Domein avonden organiseren om de aansluiting te behouden met inwoners. (themabijeenkomsten = input advies Adviesraad). Bij de voorbereiding van deze beleidsvisie zijn de dorpsraden betrokken. Zij zien geen plek voor zichzelf in de nieuw te vormen Adviesraad Sociaal Domein. Wel zijn zij voorstander van geregelde afstemming met de Adviesraad, zoals dat nu ook gebeurt met de huidige Wmo-Adviesraad.

Hoofdstuk 8 Randvoorwaarden en verantwoordelijkheid

8.1 Randvoorwaarden

Iedere vorm van burgerbeleidsparticipatie heeft met randvoorwaarden te maken. Het is van belang deze randvoorwaarden van te voren duidelijk neer te zetten. Hiervoor kan het afwegingskader gebruikt worden van ProDemos (bijlage 8).

A De basisvraag: leent het beleidsonderwerp zich voor burgerbeleidsparticipatie?

Het onderwerp is concreet en duidelijk afgebakend.

Er is commitment van het bestuur voor burgerbeleidsparticipatie.

Het is duidelijk welke trede van de participatieladder wordt gebruikt (zie paragraaf 8.2).

De Adviesraad Sociaal Domein wordt hierover aan het begin van het traject ingelicht.

B Waarom, wanneer, wie met welke rol en hoe lang?

Er moet voldoende tijd zijn voor een traject burgerbeleidsparticipatie.

Er moeten voldoende middelen zijn (denk aan ambtelijke inzet) voor de uitvoering van het traject.

Er moet voldoende ondersteuningscapaciteit aanwezig zijn en de mogelijkheid van het consulteren van externe deskundigheid.

Hoe zwaar wegen de resultaten van de participatie mee in de besluitvorming?

C Welke instrumenten?

Bepaal van te voren welke doelgroepen geraadpleegd moeten worden en hoe dat gebeurt (werkgroep, sociale media etc.).

8.2 Verantwoordelijkheid

Participatieladder

We onderscheiden verschillende fasen onderscheiden in beleidsagendering, -voorbereiding en -vorming:

- Agendavorming
- Beleidsvorming
- Besluitvorming
- Uitvoering
- Evaluatie.

De verantwoordelijkheid die inwoners krijgen bij de participatie is van belang. Dit bepaalt mede de methode van participatie en in hoeverre het college de uitkomst volgt.

Edelenbos en Monnikhof² hebben de mate waarin burgers / cliënten invloed kunnen hebben op het beleid in een participatieladder weergegeven:

Trede	Toelichting
1. Informeren	Politiek bepaalt de agenda en houdt betrokkenen op de hoogte.
2. Raadplegen	Politiek bepaalt voor het grootste deel de agenda, betrokkenen zijn

² De participatieladder wordt door Edelenbos en Monnikhof in hun boek 'Lokale interactieve beleidsvorming' beschreven. Deze participatieladder dient als model om te bepalen welke verantwoordelijkheid burgers in het beleidsproces kunnen krijgen en welke invloed ze in dat geval kunnen uitoefenen.

	gesprekspartner.
3. Adviseren	Politiek bepaalt voornamelijk de agenda, maar betrokkenen kunnen problemen aandragen en hebben een volwaardige rol in de beleidsontwikkeling.
4. Coproduceren	Politiek en betrokkenen stellen samen de agenda op, zoeken samen naar oplossingen, waar de politiek zich ook aan houdt.
5. (Mee) beslissen	Betrokkenen bepalen beleid, politiek neemt de resultaten over.
6. Zelfbestuur	Betrokkenen bepalen beleid en voeren dit uit, politiek is hier niet bij betrokken.

Wij willen de burgerbeleidsparticipatie afbakenen tot het informeren, raadplegen, adviseren en coproduceren. Er wordt niet gekozen voor (mee)beslissen en zelfbestuur. Beleidsbepaling blijft het domein van de raad, college of burgemeester.

Bij het inrichten van de beleidsprocessen moet vooraf de participatietrede duidelijk zijn om de verwachtingen en de verantwoordelijk van de Adviesraad Sociaal Domein goed af te bakenen. Dit kan iedere keer anders zijn, afhankelijk van het onderwerp, het doel en de doelgroep.

Hoofdstuk 9 Risico's, borging burgerbeleidsparticipatie, evaluatie en budget

9.1 Risico's

Vinden vrijwilligers

De wijze waarop wij de nieuwe Adviesraad Sociaal Domein sociaal domein breed en toekomstbestendig willen inrichten, heeft een hoog kwantitatief en kwalitatief ambitieniveau.. Het gaat om vrijwilligerswerk en in de praktijk blijkt geregeld dat het moeilijk is om voldoende en de juiste vrijwilligers te vinden, zeker waar het gaat om vrijwilligerswerk waarvoor een bepaald werk- en denkniveau nodig is. Ook verbinden vrijwilligers zich bij voorkeur liever niet voor lange en onbepaalde tijd aan het vrijwilligerswerk. Hiermee moet rekening worden gehouden bij de inrichting van de Adviesraad Sociaal Domein. We zullen daarom vrijwilligers werven door middel van advertenties, maar ook door gerichte benadering. Het streven is erop gericht te starten met de nieuwe Adviesraad per 1 september, uiterlijk 1 oktober 2015. Als blijkt dat de uitvoering van de beleidsnotitie qua ambitie niet gerealiseerd kan worden, dan wordt uw geadviseerd over vervolgacties.

Kosten gaan voor de baten?

Kiezen voor burgerbeleidsparticipatie heeft personele consequenties. Dit wordt verwerkt in de afdelingsplannen. De opzet en uitvoering van een burgerbeleidsparticipatietraject vraagt (extra) ambtelijke inzet. Daarnaast betekent het meestal een verlenging van de doorlooptijd van het betreffende traject. Deze kosten kunnen worden 'terugverdiend' door meer draagvlak, minder procedures of beter beleid. Een bewuste keuze voor burgerbeleidsparticipatie betekent dat rekening moet worden gehouden met mogelijk langere doorlooptijden van trajecten en eventuele personele consequenties.

9.1

Kosten gaan voor de baten?

De opzet en uitvoering van een burgerbeleidsparticipatietraject vraagt structureel ambtelijke inzet en ook bewustwording . Denk bij extra tijd aan het geven van een (korte) mondelinge toelichting aan de Adviesraad over het (te ontwikkelen) beleid. Het kan ook een verlenging van de doorlooptijd van het betreffende traject betekenen. Bij bewustwording gaat het erom dat aan het begin van het beleidstraject ambtelijk een keuze moet worden gemaakt voor de trede op de Participatieladder . Deze extra inzet van ambtelijke tijd kan bewerkstelligen dat later in het traject tijd wordt 'terugverdiend' door meer draagvlak, minder procedures of beter beleid.

9.2 Borging

Kaders vaststellen is de eerste belangrijke stap op weg naar een goede inzet van burgerbeleidsparticipatie in de gemeente. Daarnaast is het belangrijk dat deze visie nota effect heeft en wordt toegepast. Kortom, we willen ook aandacht schenken aan de implementatie en evaluatie van deze nota. We stellen daarvoor het volgende voor:

- A We doen bij de start van relevante beleidsontwikkeling de burgerbeleidsparticipatiecheck. Dit geldt voor de gehele ambtelijke organisatie.
- B In de collegevoorstellen nemen we een paragraaf burgerbeleidsparticipatie op, waar – indien van toepassing - de trede van de participatieladder en het burgerbeleidsparticipatietraject wordt verwoord of wordt aangegeven waarom hiervoor niet is gekozen.
- C Binnen de ambtelijke organisatie hebben de leidinggevenden de verantwoordelijkheid om burgerbeleidsparticipatie 'tussen de oren en in het hart' te krijgen van de medewerkers.
- D Jaarlijkse terugkoppeling aan de raad en inwoners (jaarverslag, burgerraadsverslag).
- E We vertalen deze nota in een publieksvriendelijke folder.

9.3 Evaluatie

De Adviesraad Sociaal Domein wordt jaarlijks geëvalueerd. Het eerste jaar na de start zal 1 x per kwartaal een korte tussentijdse evaluatie plaatsvinden, zodat bijstelling tijdig kan plaatsvinden. Ook zal het opbouwwerk ondersteunen in de opstartfase en het uitwerken van de werkwijze.

9.4 Budget

De 'losse' subsidies voor de Wmo-Adviesraad, dorpsraden, Jongerenplatform, drie werkgroepen OpMeer Actief, Burgerwerkgroep Welzijn in de Wijk en het Jeugdparlement gaan per 2016 op in één totaal budget voor burgerbeleidsparticipatie. Het totaal beschikbare budget van € 8.754 is teruggebracht naar € 5.000. We stellen voor de eventuele verdeelsleutel van dit budget te bekijken zodra de werkwijze van de Adviesraad Sociaal Domein is vastgesteld en de tweede notitie over burgerinitiatieven, - raadplegingen en – projecten (inclusief dorpsraden) gereed is.

Hoofdstuk 10 Samenvatting

Nu de transities Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet een feit zijn, moet in goed overleg met alle betrokken partijen vorm worden gegeven aan de transformatie. De burgerbeleidsparticipatie is belangrijk hierbij. Het gaat bij burgerbeleidsparticipatie om de advisering door inwoners over beleidsontwikkeling, -uitvoering en –evaluatie in het sociale domein

waar het de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Participatiewet (lokale minimabeleid) en beleidsterreinen die relatie hebben met de Wmo betreft. De beleidsontwikkeling vindt op lokaal en regionaal niveau plaats. Op de verschillende niveaus zal ook de burgerbeleidsparticipatie moeten plaatsvinden.

Zorgvuldig moet nagedacht worden of burgerbeleidsparticipatie bij een bepaald onderwerp een goed idee is. Overwegingen zijn daarbij welk doel, in welk stadium van het beleidsproces, welke bewoners op welke manier meedoen en –denken. Randvoorwaarden moeten dus vooraf vastgelegd worden. Ook is de mate van burgerbeleidsparticipatie belangrijk. De verschillende treden van de participatieladder bepalen de invloed die burgers kunnen hebben op het beleid.

Burgerbeleidsparticipatie kan op een formele of informele manier worden uitgewerkt. De formele wijze gebeurt met de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad zoekt brede afstemming met de achterban: cliëntengroepen, on- en georganiseerde inwoners(groepen).

De informele burgerparticipatie is nodig voor groepen die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken, omdat zij daarvoor niet structureel tijd kunnen of willen maken, niet mobiel zijn of vrijwel alleen bereikbaar zijn via hun sociale netwerk. Daarom zal de gemeente in samenwerking met de Adviesraad op zoek gaan naar andere, meer informele, creatievere en soms meer laagdrempelige vormen van burgerparticipatie om alle groepen burgers te betrekken.

De huidige overeenkomst met de Wmo Adviesraad wordt ontbonden. Per 1 september, uiterlijk 1 oktober 2015 wordt een brede Adviesraad Sociaal Domein Opmeer geïnstalleerd. Er zal hiervoor een nieuwe overeenkomst worden opgesteld. Na installatie stelt de Adviesraad een huishoudelijk reglement op, waarin de werkwijze, op basis van deze visienota, wordt vastgelegd.

De Adviesraad adviseert op lokaal niveau het college gevraagd en ongevraagd op het terrein van het sociale domein. De Adviesraad stelt o.a. werkgroepen rond thema's in. Dit ter bevordering van differentiatie en specialisatie. Er kan ook voor andere werkvormen worden gekozen, waaronder de inzet van sociale media.

Hoofdstuk 11 Planning

Data	Overlegorgaan	Bijzonderheden
Januari t/m april 2015	Afdelingen WZ en SV. Wmo Adviesraad. De Wering opbouwwerk. Voorzitter Raadswerkgroep Burgerparticipatie.	Tijdens de voorbereiding van dit 1 ^e concept is afgestemd met genoemde partners. Hun input is verwerkt in dit 1 ^e concept.
19 mei	BVO	Reacties uit BVO worden verwerkt in dit 1 ^e concept.
1 juni	Wmo Adviesraad	Toezenden concept naar Wmo Adviesraad. Concept bespreken op 8 juni, zodat input - indien van toepassing -

		verwerkt kan worden in het definitieve concept voordat het naar het college gaat. Uiterlijke reactie Wmo Adviesraad 15 juni.
16/17 juni	Verwerken input Wmo Adviesraad	
15 juni	MT	Bespreking MT voordat het naar het college gaat
17 juni	College 23 juni	Beleidsvisie ter vaststelling aanbieden aan college
Week 26/27	Wmo Adviesraad	De door het college vastgestelde visienota wordt ter kennisneming naar de Wmo Adviesraad gestuurd.
26 augustus	Commissie 2 september	Beleidsvisie ter kennisneming aan de commissie SLZ/raad
Tussen 23 juni t/m september	Afdeling WZ: na college-vaststelling uitvoering beleidsvisie en oprichten Adviesraad Sociaal Domein, met ondersteuning De Wering opbouwwerk	Adviesraad Sociaal Domein geïnstalleerd uiterlijk 1 oktober 2015

Bijlage 1: De Wet ten aanzien burgerbeleidsparticipatie

De Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 zorgt ervoor dat gemeenten meer verantwoordelijkheden krijgen voor het organiseren van passende ondersteuning aan huis voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Het doel van de wet is het mogelijk maken voor mensen om langer thuis te kunnen blijven wonen en te participeren. Mensen die het thuis niet meer alleen redden, kunnen op grond van deze wet passende ondersteuning krijgen, die ze in staat stelt om een gestructureerd huishouden te voeren. Gemeente en cliënt gaan gezamenlijk de ondersteuningsbehoefte en oplossingen zorgvuldig bespreken. De eigen mogelijkheden en behoeftes van de cliënt zijn hierbij het uitgangspunt. Indien de inwoner het zelf of niet binnen de sociale omgeving kan oplossen, ontvangt hij een maatwerkvoorziening van de gemeente.

In artikel 2.1.3 lid 3 van de Wmo is bepaald dat de gemeente haar inwoners betreft bij de uitvoering. Bij verordening wordt bepaald op welke wijze inwoners worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:

- a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
- b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
- d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

In de 'Verordening maatschappelijke ondersteuning Opmeer 2015' staan bepalingen dat het college moet regelen hoe zij inwoners betreft bij cliënten- en burgerbeleidsparticipatie:

Artikel 15. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning

- 1 *Aanbieders stellen een regeling vast voor de medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten van de aanbieder welke voor de gebruikers van belang zijn ten aanzien van alle voorzieningen.*
2. *Onverminderd andere handhavingsbevoegdheden ziet het college toe op de naleving van de medezeggenschapsregelingen van aanbieders door periodieke overleggen met de aanbieders en een jaarlijks cliëntervaringsonderzoek.*

Artikel 16. Betrekken van ingezetenen bij het beleid

1. *Het college betreft ingezetenen van de gemeente, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning, overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.*
2. *Het college stelt ingezetenen vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende maatschappelijke ondersteuning, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.*

3. *Het college zorgt ervoor dat ingezetenen kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie en ondersteuning.*
4. *Het college stelt nadere regels vast ter uitvoering van het tweede en derde lid.*

Jeugdwet 2015

De gemeente krijgt de verantwoordelijkheid voor de (voorheen provinciale) geïndiceerde jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren (jeugd-ggz), zorg voor jeugd met een licht verstandelijke beperking (jeugd-lvb), ggz in het kader van het jeugdstrafrecht (forensische zorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering. Daarnaast wordt met deze wet een omslag gemaakt van een stelsel gebaseerd op een wettelijk recht op zorg (aanspraak), naar een stelsel op basis van een voorzieningenplicht voor gemeenten (voorziening). Dit vindt plaats op een wijze zoals eerder is gebeurd met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Het wettelijke recht op jeugdzorg en individuele aanspraken op jeugdzorg worden hierbij vervangen door een voorzieningenplicht waarvan de aard en omvang in beginsel door de gemeente worden bepaald.

Het doel van het jeugdzorgstelsel blijft echter onverminderd overeind: jeugdigen en ouders krijgen waar nodig tijdig bij hun situatie passende hulp, met als beoogd doel ervoor te zorgen de eigen kracht van de jongere en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin te versterken.

In de 'Nadere regels Jeugdhulp 2015 gemeente Opmeer' staan bepalingen dat het college moet regelen hoe zij inwoners betreft bij cliënten- en burgerbeleidsparticipatie:

III. inspraak en medezeggenschap

6.3.1 Het college betreft de ingezetenen van de gemeente bij de voorbereiding van het beleid betreffende jeugdhulp overeenkomstig de krachtens artikel 150 van de Gemeentewet gestelde regels met betrekking tot de wijze waarop inspraak wordt verleend.

6.3.2 Het college stelt cliënten en vertegenwoordigers van cliëntgroepen vroegtijdig in de gelegenheid voorstellen voor het beleid betreffende jeugdhulp te doen, advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen betreffende jeugdhulp, en voorziet hen van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

6.3.3 Het college zorgt ervoor dat ingezetenen kunnen deelnemen aan periodiek overleg, waarbij zij onderwerpen voor de agenda kunnen aanmelden, en dat zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie en ondersteuning.

6.3.4 Het college stelt nadere regels vast ter uitvoering van het tweede en derde lid.

De Participatiewet

Het rijk wil dat alle mensen als volwaardige inwoners mee kunnen doen aan de samenleving. Bij voorkeur via een reguliere baan, indien dit niet lukt, door op een andere manier te participeren in de samenleving. In de wet staat ten aanzien van de cliëntenparticipatie:

- De regering versterkt in de Participatiewet de rol van de cliënten bij de vormgeving van het lokaal beleid.

- De gemeenteraad stelt bij verordening regels op over de manier waarop cliënten of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet. Er worden minimale voorwaarden gesteld aan de gemeentelijke verordeningen. Verordeningen en beleidsvoorstellen dienen vooraf met cliënten of hun vertegenwoordigers besproken te worden. Zo kan de gemeenteraad hun oordeel betrekken bij het vaststellen van het beleid. Daarnaast moet de verordening regelen hoe cliënten of hun vertegenwoordigers worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.
- De regering vindt het belangrijk dat voor cliëntenparticipatie de samenwerking wordt opgezocht, zowel binnen het sociale domein (bijvoorbeeld WMO en AWBZ) als tussen gemeenten onderling.
- De regering vindt het van belang dat gemeenten de vertegenwoordigers van cliënten betrekken bij de vormgeving van het beleid voor de voorziening beschut werk. Gemeenten moeten, voorafgaand aan besluitvorming in de gemeenteraad, de verordening bespreken met vertegenwoordigers van de gemeentelijke doelgroep.

Verordening cliëntenparticipatie WerkSaam

Op grond van artikel 47 Participatiewet dienen personen uit de doelgroep voor ondersteuning bij de arbeidsinschakeling te worden betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet. Hiertoe moet WerkSaam een verordening opstellen. Om een goede uitoefening van de cliëntenraad te waarborgen, moeten de leden van de cliëntenraad worden ondersteund en gefaciliteerd door WerkSaam. Deze ondersteuning kan worden vormgegeven door het beschikbaar stellen van vergaderruimte en ambtelijke ondersteuning. WerkSaam stelt een verordening cliëntenparticipatie op waarin regels worden vastgesteld over de wijze waarop belanghebbenden of hun vertegenwoordigers betrokken worden bij de ontwikkeling van het gemeentelijke beleid. De verordening cliëntenparticipatie WerkSaam West-Friesland is op 7 januari 2015 vastgesteld. De cliëntenraad is bevoegd gevraagd en ongevraagd advies te geven over het te ontwikkelen beleid van WerkSaam. WerkSaam ziet cliëntenparticipatie als een belangrijke voorwaarde om innovatief te kunnen werken en de dienstverlening scherp te houden. WerkSaam hecht waarde aan een kritische blik op haar organisatie om continu te kunnen verbeteren. Met de komst van WerkSaam is de cliëntenparticipatie voor de Participatiewet regionaal georganiseerd.

Bijlage 2: Begrippenlijst

Burgerparticipatie	Een manier van beleidsvoering, waarbij burgers, individueel of georganiseerd direct of indirect de kans krijgen om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling, uitvoering en/of evaluatie van beleid.
Burgerbeleidsparticipatie	Het (on)gevraagd adviseren van het college over beleidsontwikkeling, -uitvoering en -evaluatie. In het kader van deze visie nota gaat het om het sociale domein.
Cliëntenparticipatie	Meedenken van gebruikers in de zorg en ondersteuning waar je een beroep op doet en waarvan je als cliënt 'producten' afneemt. Denk aan de inbreng van cliënten in o.a. de jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, de Wmo en de Participatiewet.
Inpraak	Het inbrengen van bedenkingen en bezwaren tegen concrete voorstellen .
Participatie	Het deelnemen van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven aan beleidsprocessen gericht op de publieke zaak. Het kan daarbij gaan om de voorbereiding, bepaling, uitvoering en/of evaluatie van beleid.
Sociale domein	Alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering. Het betreft de uitvoering van met name de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo 2015, in samenhang met de beleid(sterreinen) die aan de kapstok van de Wmo hangen, zoals sport en bewegen, gezondheid, cultuur, toegankelijkheid fysieke domein, mantelzorg, vrijwilligers etc.
Transformatie	Het transformatieproces (vooral de inhoudelijke vernieuwing gericht op meer zelf- en samendoen en cultuur) is gericht op het realiseren van de beoogde inhoudelijke effecten van de stelselwijziging: ander gedrag van professionals en burgers, andere cultuur bij instellingen en professionals, andere werkwijzen en vooral ook het anders met elkaar omgaan tussen burgers/cliënten, professionals, instellingen en gemeenten.
Transitieproces	Het transitieproces betreft de periode van het veranderen van het 'huidige stelsel', waarbij taken en verantwoordelijkheden van het Rijk of de provincie zijn overgegaan naar gemeenten: de regels,

wetten, financiële verhoudingen en dergelijke, die het mogelijk moeten maken om tot de nieuwe situatie te kunnen komen. Dit heeft directe impact op de organisatie van de uitvoering, omdat meestal verantwoordelijkheden van de betrokken partijen wijzigen, evenals de financieringsstromen.

Bijlage 3: Uitgangspunten burgerbeleidsparticipatie college-besluit 23-12-2014

1. De huidige Wmo Adviesraad blijft bestaan tot 1 april 2015.
2. Per 1 april wordt een brede 'Participatieraad Opmeer' gevormd, waarin het sociale domein breed vertegenwoordigd is. Hiermee is er samenhang in de burgerparticipatie op het terrein van de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo-gerelateerde beleidsterreinen.
3. Bij de samenstelling van de 'Participatieraad Opmeer' wordt gedacht aan vertegenwoordigers van: senioren, sociale samenhang en leefbaarheid, mantelzorgers, vrijwilligers, doelgroepen die te maken hebben met een beperking, Wmo-voorziening en/of leerlingenvervoer, GGZ-, welzijns- of zorginstellingen, houders van een PGB, verslaafden, dak- en thuislozen, vrouwenopvang, huiselijk geweld, jongeren en hun ouders, jeugdverenigingen, jeugdzorginfrastructuur, onderwijsveld, peuterspeelzaalwerk, werk en inkomen (minimabeleid), bewonersgroepen, informele ondersteuning (kerken, Zonnebloem, Raad & Daad), verenigingsleven (sport, bewegen, gezondheid) en twee reserveplaatsen.
4. In de 'Participatieraad Opmeer' gaat het niet om statische representativiteit, maar kwalitatieve representativiteit. Er is wel een vaste bemensing, maar per doelstelling of project wordt gekeken wat de gewenste samenstelling is: - is er voldoende spreiding qua sekse, leeftijd, situatie, per huishouden etc.; - zijn alle betrokken belangen vertegenwoordigd; - hebben de deelnemers ervaring met de deskundigheid of betrokkenheid met het onderwerp. De 'Participatieraad Opmeer' krijgt twee reserveplaatsen voor tijdelijke uitbreiding en kan werken met werkgroepen die expertise op het onderwerp hebben. Deze aanpak wordt verder uitgewerkt door de 'Participatieraad Opmeer'.
5. De 'Participatieraad Opmeer' adviseert gevraagd en ongevraagd aan het college over beleidsontwikkeling en – evaluatie in het sociale domein. De door het college gevraagde advisering in het sociale domein gebeurt uitsluitend door de 'Participatieraad Opmeer'.
6. In de 'Participatieraad Opmeer' gaat het om burgerbeleidsparticipatie: betrekken van burgers bij de beleidsontwikkeling en –evaluatie in het sociale domein. Het gaat niet om cliëntenparticipatie, dus geen belangenbehartiging vanuit een specifieke doelgroep. De 'Participatieraad Opmeer' betreft wel actief cliëntenparticipatiegroepen en andere (groepen) burgers bij zijn advisering.
7. De leden van de 'Participatieraad Opmeer' zijn deskundigen, die passen in het profiel voor de 'Participatieraad Opmeer'. Zij hebben expertise en kennis van de doelgroepen en van beleidsontwikkeling. Zij zijn onafhankelijk, zonder last of ruggenspraak, zijn niet werkzaam bij de gemeente of een betrokken zorg- en welzijnsaanbieder, waarmee de gemeente regionaal of lokaal zaken doet. Het lid kan wel vertegenwoordiger van een cliëntenraad van een zorg- of welzijnsinstelling zijn, maar dit lid vertegenwoordigt niet het belang van de zorg- of welzijnsinstelling.
8. Bij het inrichten van de gemeentelijke beleidsprocessen in het sociale domein moet aan het begin worden bepaald of burgerbeleidsparticipatie plaatsvindt en zo ja, welke participatietrede wordt gebruikt: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren, (mee)beslissen of zelfbestuur. Verwachtingen en verantwoordelijkheden kunnen zo goed worden afgebakend. De participatietrede kan elke keer anders zijn, afhankelijk van het beleidsonderwerp, het doel en de doelgroep.

9. Regionaal vindt er via het voorzittersoverleg structureel informatie uitwisseling plaats en afstemming over de regionale beleidsontwikkeling en –uitvoering. Dit hangt overigens af van hoe de West-Friese regiogemeenten de burgerbeleidsparticipatie in het sociale domein gaan regelen.

NB: Participatieraad Opmeer is gewijzigd in Adviesraad Sociaal Domein.

Bijlage 4 bronnen

Diverse publicaties	Verwey-Jonker instituut
Modellen voor lokale participatie	Koepel Wmo-raden, Movisie, Zorgbelang NH
Monitor gemeentelijke advies- en cliëntenraden	Movisie
Wmo-participatie in een diffuus decentraal speelveld	Programma Aandacht voor iedereen (AVI)
Diverse papers	Wmo Adviesraad Opmeer
Beleid beïnvloeden bij transitie AWBZ-Wmo	Koepel Wmo-raden AVI toolkit 8
Van Wmo-raad naar Adviesraad Sociaal Domein?	AVI toolkit 19
Afwegingskader beleidsparticipatie bij beleid	ProDemos
Samen Sterk, stroomlijning medezeggenschap in het sociale domein	Koepel Wmo-raden
Visie nota Adviesraad Sociaal Domein	Gemeente Medemblik

Bijlage 5 Modellen lokale beleidsparticipatie (bron: Movisie)

- Model 1 Meer representatief meedenken. Uitgangspunt is dat burger- en cliëntenparticipatie het beste wordt gediend door advies en vroegtijdige betrokkenheid van burgers, waarbij sprake is van een brede vertegenwoordiging aan tafel, met het accent op ervaringsdeskundigheid.
- Model 2 Meer vertrouwen op experts. Uitgangspunt is dat de burger- en cliëntenparticipatie het beste wordt gediend door experts en deskundigen. De formele advieslijn wordt steviger door sterk in te zetten op deskundigheid en minder op een representatieve samenstelling. Kernbegrippen alle burgers, via vertegenwoordigers, formeel, integraal, beleidsdeskundig.
- Model 3 Meer de belangen centraal stellen. Uitgangspunt is de burger- en cliëntenparticipatie het beste wordt gediend door de belangen van specifieke cliëntgroepen weer centraal te stellen en van daaruit het gemeentelijk beleid met een kritische blik te volgen. Met dit model bewegen we wat weg van de gemeente en gaan we dichterbij de gebruiker en diens belangen. Kernbegrippen: vooral cliënten, via vertegenwoordigers, formeel, per specifieke doelgroep, ervaringsdeskundig.
- Model 4 Meer creatieve en verbindende burgerkracht. Uitgangspunt is dat burger- en cliëntenparticipatie het beste wordt gediend door de denk- en doe-kracht van een brede groep burgers op diverse manieren te faciliteren en te stimuleren. In dit model wordt sterk ingezet op alternatieve participatievormen, die nodig zijn om diverse groepen te bereiken en te betrekken. De formele adviesrol (gevraagd en ongevraagd) is niet meer van toepassing. Kernbegrippen: alle burgers, rechtstreeks, informeel, integraal en ervaringsdeskundig.

Bijlage 6 Profiel leden Adviesraad Sociaal Domein

Profiel van een lid

- Is woonachtig in de desbetreffende gemeente
- Is niet werkzaam bij een professionele organisatie in het sociale domein in de gemeente
- Is aantoonbaar maatschappelijk betrokken
- Voelt zich betrokken bij het beleid dat de gemeente voert in het kader van meedoen in de maatschappij
- Voelt zich betrokken bij de inwoners die maatschappelijke ondersteuning behoeven op de terreinen van de Wmo, de Jeugd wet en de Participatiewet
- Staat open voor signalen uit de samenleving bijvoorbeeld vanuit een netwerk van personen/organisaties
- Kan analytisch denken, beleidstukken lezen, zich hier een mening over vormen en adviseren
- Heeft gevoel voor politiek-bestuurlijke verhoudingen
- Is communicatief vaardig
- Is een teamplayer en neemt initiatieven
- Beschikt over voldoende tijd en energie
- Beschikt over een kritische, positieve open houding
- Heeft een constructieve houding en wil samen met de gemeente zo goed mogelijk beleid ontwikkelen.
- Is gemiddeld 4 uur per week beschikbaar

Profiel van het dagelijks bestuur (voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester):

- Heeft zicht op het proces van de gehele Adviesraad;
- Overziet de planning van onderwerpen;
- Heeft extra feeling voor politiek-bestuurlijke verhoudingen;
- Is een goede gesprekspartner voor portefeuillehouders;
- Is gemiddeld 12 uur per week beschikbaar;
- Heeft overzicht en inzicht in ontwikkelingen met betrekking tot de beleidsterreinen van de Adviesraad;
- Heeft goede mondelinge en schriftelijke vaardigheden;
- Heeft financieel inzicht (penningmeester).

Een lid van het dagelijks bestuur voldoet ook aan het profiel van een lid van de Adviesraad.

Profiel van de voorzitter:

- Is boegbeeld van de Adviesraad;
- Stelt zich onafhankelijk op;
- Heeft aantoonbare bestuurlijke ervaring en ruime ervaring in het leiden van vergaderingen, kan zo nodig knopen doorhakken;
- Kan processen aansturen en coördineren;
- Kan leiding geven;
- Is in staat de visie van de Adviesraad met overtuiging te presenteren;
- Voelt zich betrokken bij belangenbehartiging en medezeggenschap;
- Bezit goede communicatieve eigenschappen;

- Heeft een goed inlevingsvermogen, kan goed luisteren, doorvragen en heeft adviesvaardigheden;
- Kan analytisch en strategisch denken en heeft goede mondelinge en schriftelijke vaardigheden;
- Is in staat om onbevooroordeeld met tegengestelde belangen om te gaan;
- Weet mensen te motiveren, te enthousiasmeren en te binden;
- Heeft kennis van de bestuurlijke en politieke gemeentelijke processen en is gevoelig voor procedures;
- Heeft HBO/academisch werk- en denkniveau;
- Is gemiddeld 12-16 uur per week beschikbaar.

De voorzitter voldoet ook aan het profiel van een lid van de Adviesraad alsmede het profiel van een lid van het dagelijks bestuur.

Ambtelijk contactpersoon

De ambtelijke contactpersoon is eerste aanspreekpunt voor de Adviesraad.

Hij informeert de Adviesraad over de op handen zijnde ontwikkelingen en regelt met collega's wie de raad over de voorbereiding van een advies informeert.

Hij ziet toe op het vlot verlopen van correspondentie tussen college en de adviesraad en voorziet de Adviesraad waar nodig van achtergrondinformatie.

Bijlage 7: Werkvormen

1 Als lid van de Adviesraad Sociaal Domein Opmeer

Ouderen en lichamelijk gehandicapten zijn over het algemeen goed vertegenwoordigd in huidige Wmo-raden. Deze groepen zijn van oudsher goed georganiseerd en in die setting gewend aan vergaderen en beleidsnota's. Soms kan een ervaringsdeskundige een brugfunctie vervullen bij groepen die niet bereikt worden. Hij gaat met mensen uit zijn doelgroep gesprekken aan. Als ervaringsdeskundige snapt hij wat mensen bedoelen, ze spreken dezelfde 'taal'. Daarnaast is hij in staat de boodschap met een wat andere vertaling in de Adviesraad Sociaal Domein en richting gemeente brengen. Nadeel van bovenstaande manier is dat een Adviesraad niet eindeloos doelgroepen kan blijven toevoegen. Met de komst van nieuwe doelgroepen kan de omvang van een Adviesraad onwerkbaar worden.

2 Als lid van een structurele klankbordgroep of werkgroep van de Adviesraad Sociaal Domein

Door te werken met een structurele klankbordgroep of werkgroepen kan een te grote omvang van de Adviesraad Sociaal Domein ondervangen worden. De Adviesraadsleden functioneren in structurele werkgroepen of klankbordgroepen, afgestemd op hun (ervarings)kennis. Deze werkgroepen kunnen georganiseerde en ongeorganiseerde inwoners raadplegen voor ze een advies aan de voltallige Adviesraad Sociaal Domein voorleggen. Ook kan worden gedacht aan regionale netwerken of klankbordgroepen van kwetsbare groepen, die kunnen meedenken of input kunnen leveren. In Opmeer kan onderzocht worden of hiervoor de 'Volggroep Wmo' kan worden gevormd (actiepunt uit het Wmo-beleidsplan en -uitvoeringsprogramma 2013 t/m 2016).

3 Via een incidentele werkgroep of miniconferentie

De Adviesraad Sociaal Domein kan ook tijdelijke werkgroepen instellen, afhankelijk van de thema's die spelen. De leden van deze werkgroep zijn (ervarings-)deskundigen op gebied van het onderwerp waarover de Adviesraad Sociaal Domein adviseert. Omdat deze manier een tijdelijke inspanning vraagt van mensen op een onderwerp dat dicht bij hen ligt, hebben mensen vaak meer mogelijkheden en motivatie om te participeren.

Een andere variant die hierbij aansluit is een miniconferentie. Dit is een manier om snel en met meer mensen een onderwerp van allerlei kanten te belichten. Hiervoor worden zoveel mogelijk mensen uitgenodigd, zowel persoonlijk, als via specifieke belangenorganisaties, als via huis-en-huisbladen, wijkkrant, streekradio, streekkrant, affiches, en folders.

4 Alternatieve en creatieve vormen van cliëntenparticipatie

Mensen hebben niet altijd de mogelijkheid, tijd of energie om in commissies, raden, platforms of besturen te zitten, maar toch willen zij hun stem laten horen. In dat licht zijn alternatieve vormen van cliëntenparticipatie onmisbaar.

- *Ambassadeurs*: zijn zelf afkomstig uit de doelgroep en vormen een schakel tussen hun achterban en de gemeente. Zij staan dichtbij hun achterban en weten wat er leeft en hebben de kwaliteiten dit te vertalen naar de gemeente en hun contactambtenaar.
- *Visuele prikkelmethode*: burgers brengen met behulp van een fotocamera positieve en negatieve ervaringen in hun dagelijks leven in beeld. Daarna worden zij over de achtergrond van de gemaakte foto's geïnterviewd.

- *Panel of focusgroep*: een groep burgers wordt gevraagd een paar keer per jaar mee te denken, ervaringen te delen en zijn mening te geven over een actueel onderwerp. De groep kan een vaste of wisselende samenstelling hebben.
- *Tea-for-two of pizza-meeting*: onder het genot van een kopje thee, tapas of een pizza gaat de gemeente of de Participatieraad een ongedwongen gesprek aan met een groep mensen om te horen wat er leeft en waar zij problemen ervaren.
- *Sociale media*: diverse internettoepassingen maken het mogelijk online informatie met elkaar te delen en een grote groep mensen te bereiken. Zoals LinkedIn, Twitter, Facebook, websites.

Bijlage 8 Afwegingskader burgerbeleidsparticipatie

